

Agenda – Y Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol a Deddfwriaethol

Lleoliad: I gael rhagor o wybodaeth cysylltwch a:
Ystafell Bwyllgora 1 – y Senedd **Gareth Williams**
Dyddiad: Dydd Llun, 20 Mai 2019 Clerc y Pwyllgor
Amser: 14.30 0300 200 6362
SeneddMCD@cynulliad.cymru

- 1 **Cyflwyniad, ymddiheuriadau, dirprwyon a datganiadau o fuddiant**

- 2 **Offerynnau sy'n cynnwys materion i gyflwyno adroddiad arnynt i'r Cynulliad o dan Reol Sefydlog 21.2 neu 21.3**
(14:30–14:35)
Offerynnau'r Weithdrefn Penderfyniad Negyddol
 - 2.1 **SL(5)412 – Rheoliadau'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Y Gymraeg mewn Gwasanaethau Gofal Sylfaenol) (Diwygiadau Amrywiol) (Cymru) 2019**
(Tudalennau 1 – 18)

CLA(5)–16–19 – Papur 1 – Adroddiad
CLA(5)–16–19 – Papur 2 – Rheoliadau
CLA(5)–16–19 – Papur 3 – Memorandwm Esboniadol

- 3 **Offerynnau sy'n cynnwys materion i gyflwyno adroddiad arnynt i'r Cynulliad o dan Reol Sefydlog 21.2 neu 21.3 – trafodwyd yn flaenorol**
(14:35–14:40)
 - 3.1 **SL(5)411 – Rheoliadau Addysg (Cymorth i Fyfyrrwyr) (Graddau Meistr Ôl-raddedig) (Cymru) 2019**
(Tudalennau 19 – 26)

CLA(5)–16–19 – Papur 4 – Adroddiad diwygiedig

4 **Papurau i'w nodi**

(14:40–14:45)

Cynulliad
Cenedlaethol
Cymru
National
Assembly for
Wales

4.1 Llythyr gan y Llywydd at y Pwyllgor Cyllid: Bil Senedd ac Etholiadau (Cymru)
(Tudalennau 27 – 29)

CLA(5)–16–19 – Papur 5 – Llythyr gan y Llywydd at y Pwyllgor Cyllid, 7 Mai 2019

4.2 Llythyr gan y Llywydd at y Gweinidog Tai a Llywodraeth Leol a'r Gweinidog Addysg: Bil Senedd ac Etholiadau (Cymru)
(Tudalennau 30 – 32)

CLA(5)–16–19 – Papur 6 – Llythyr gan y Llywydd at y Gweinidog Tai a Llywodraeth Leol a'r Gweinidog Addysg, 8 Mawrth 2019

4.3 Llythyr gan Weinidog yr Amgylchedd, Ynni a Materion Gwledig: SL(5)409 – Rheoliadau Atal Llygredd Nitradau (Cymru) (Diwygio) 2019
(Tudalen 33)

CLA(5)–16–19 – Papur 7 – Llythyr gan Weinidog yr Amgylchedd, Ynni a Materion Gwledig, 15 Mai 2019

5 Cynnig o dan Reol Sefydlog 17.42 i benderfynu gwahardd y cyhoedd o'r cyfarfod ar gyfer y busnes a ganlyn:
(14:45)

6 Bil Senedd ac Etholiadau (Cymru) – materion allweddol
(14:45–16:15) (Tudalennau 34 – 160)

CLA(5)–16–19 – Briff gan y Gwasanaeth Ymchwil – Cofrestru etholiadol yn yr Alban

CLA(5)–16–19 – Briff Cyfreithiol

CLA(5)–16–19 – Materion Allweddol – Papur Cwmpasu

CLA(5)–16–19 – Papur materion allweddol

7 Deddfu ar gyfer y Cytundeb Ymadael rhwng y DU a'r UE:
Diweddariad
(16:15–16:30) (Tudalennau 161 – 168)

CLA(5)–16–19 – Briff gan y Gwasanaeth Ymchwil

Dyddiad y cyfarfod nesaf – 3 Mehefin

SL(5)412 - Rheoliadau'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Y Gymraeg mewn Gwasanaethau Gofal Sylfaenol) (Diwygiadau Amrywiol) (Cymru) 2019

Cefndir a Diben

Mae'r Rheoliadau hyn yn diwygio Rheoliadau'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Gwasanaethau Offthalmig Cyffredinol) 1986, Rheoliadau'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Contractau Gwasanaethau Meddygol Cyffredinol) (Cymru) 2004, Rheoliadau'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Contractau Gwasanaethau Deintyddol Cyffredinol) (Cymru) 2006, Rheoliadau'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Cytundebau Gwasanaethau Deintyddol Personol) (Cymru) 2006 a Rheoliadau'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Gwasanaethau Fferyllol) (Cymru) 2013. Dim ond yr olaf o'r rhain a wnaed yn ddwyieithog, a dyna pam mae'r mewnosodiadau a wneir gan y Rheoliadau presennol yn Saesneg yn unig fel arall.

Mae'r diwygiadau yn gosod chwe dyletswydd, sy'n ymwneud â'r Gymraeg, ar ddarparwyr gofal sylfaenol yng Nghymru drwy delerau eu cytundebau â Byrddau Iechyd Lleol. Byddant yn gofyn i gontractwyr wneud y canlynol:

1. Notify the Local Health Board of the service(s) it is willing to provide through the medium of Welsh;
2. Make a Welsh language version of any document or form provided by the Local Health Board available to patients and/or members of the public;
3. Display text on any new sign or notice relating to the service provided, in English and Welsh;
4. Encourage the wearing of a badge, provided by the Local Health Board, by Welsh speakers, to convey that they are able to speak Welsh;
5. Encourage those delivering services to utilise information and/or attend training courses and events provided by the Local Health Board, so that they can develop an awareness of the Welsh language (including awareness of its history and its role in Welsh culture) and an understanding of how the Welsh language can be used when delivering services; and
6. Encourage those delivering services to establish and record the Welsh or English language preference expressed by or on behalf of a patient. "

Mae rheoliadau Safonau'r Gymraeg (Rhif 7) 2018 (Rheoliadau'r Safonau)

http://www.legislation.gov.uk/wsi/2018/441/pdfs/wsi_20180441_mi.pdf

yn nodi 121 o safonau sy'n berthnasol i Gynghorau Iechyd Cymuned, Byrddau Iechyd Lleol ac Ymddiriedolaethau'r GIG yng Nghymru. Mae Safonau 65-68 yn ymwneud â gofal sylfaenol ac yn ei gwneud yn ofynnol i'r cyrff hynny gefnogi darparu gwasanaethau yn Gymraeg gan ddarparwyr gofal sylfaenol drwy:

- gynnal gwefan sy'n nodi'r rhai sy'n darparu gwasanaethau gofal sylfaenol yn Gymraeg (safon 65);
- darparu gwasanaeth cyfieithu ar gyfer darparwyr gofal sylfaenol (safon 66);
- darparu bathodynau i'w staff eu gwisgo i gyfleu eu bod yn gallu siarad Cymraeg (safon 67);

- darparu cyrsiau hyfforddi yn ymwneud ag ymwybyddiaeth a dealltwriaeth o'r Gymraeg (safon 68).

Mae'r Rheoliadau presennol yn gosod dyletswyddau cysylltiedig ar ddarparwyr gofal sylfaenol.

Gwnaed Rheoliadau'r Safonau o dan Fesur y Gymraeg 2011 ac roeddent yn ddarostyngedig i'r weithdrefn gadarnhaol. Gwneir y Rheoliadau presennol o dan Ddeddf y Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Cymru) 2006 ac felly maent yn ddarostyngedig i'r weithdrefn negyddol. Ni fyddant felly yn cael eu trafod yn y Cynulliad Cenedlaethol fel mater o drefn.

Mae'r Pwyllgor Diwylliant, y Gymraeg a Chyfathrebu wedi cael sylwadau ynglŷn â chynnwys y Rheoliadau hyn ac felly bydd yn ystyried digonolrwydd y darpariaethau.

Gweithdrefn

Negyddol

Materion technegol: craffu

Nodwyd y pwynt a ganlyn i gyflwyno adroddiad arno o dan Reol Sefydlog 21.2 mewn perthynas â'r offeryn hwn:

Mae gwaith drafftio Deddf y Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Cymru) 2006 yn anghyson. Mae rhai pwerau a enwyd yn rhagair y Rheoliadau presennol yn cyfeirio yn benodol at Weinidogion Cymru. Mae enghraifft yn adran 80 mewn perthynas â gwasanaethau fferyllol. Mae pwerau eraill a enwyd, fel adran 47 (mewn perthynas â contractau gwasanaethau meddygol cyffredinol), yn cyfeirio at reoliadau heb nodi pwy sydd i'w gwneud. Mae angen cyfeirio at adran 206 i weld bod 'rheoliadau' yn golygu rheoliadau a wnaed gan Weinidogion Cymru. Felly, dylai'r adran honno fod wedi cael ei henwi ymhlith y pwerau galluogi, neu o leiaf mewn troednodyn. [Rheol Sefydlog 21.2(vi) – ymddengys fod ei gwaith drafftio yn ddiffygiol]

Rhinweddau: craffu

Nodwyd y pwyntiau a ganlyn i gyflwyno adroddiad arnynt o dan Reol Sefydlog 21.3(ii) mewn perthynas â'r offeryn hwn - ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Cynulliad.

1. Mae'r Rheoliadau hyn yn gosod chwe dyletswydd gytundebol ar gontractwyr sy'n darparu gwasanaethau gofal sylfaenol i'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol. Gellir cyferbynnu'r rhain â'r 121 o safonau'r Gymraeg sy'n berthnasol i ddarparwyr gwasanaethau iechyd eraill.
2. Mae'r Rheoliadau lle mae'r dyletswyddau ychwanegol hyn yn cael eu mewnosod yn ei gwneud yn glir, mewn ffyrdd gwahanol, eu bod yn rhan o ddyletswyddau cytundebol contractwyr o'r dyddiadau y daw'r darpariaethau berthnasol i rym - sef 30 Mai 2019 mewn perthynas â'r dyletswyddau newydd hyn. Fodd bynnag, nid oes dim yn y Nodyn Esboniadol i'r Rheoliadau presennol, na'r Memorandwm Esboniadol cysylltiedig i esbonio bod y diwygiadau yn berthnasol i bob contract o'r dyddiad hwnnw ac nad ydynt wedi'u cyfyngu i gontractau newydd yr ymrwymir iddynt ar ôl y dyddiad hwnnw.

Y goblygiadau yn sgil gadael yr Undeb Ewropeaidd

Ni nodwyd unrhyw bwyntiau i gyflwyno adroddiad arnynt o dan Reol Sefydlog 21.3 mewn perthynas â'r offeryn hwn.

Ymateb y Llywodraeth

Mae angen ymateb gan y Llywodraeth.

Cynghorwyr Cyfreithiol

Y Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol a Deddfwriaethol

15 Mai 2019

National Assembly for Wales

Constitutional and Legislative Affairs Committee

Fudalen y pecyn 3

2019 Rhif (Cy.)

**Y GWASANAETH IECHYD
GWLADOL, CYMRU**

Rheoliadau'r Gwasanaeth Iechyd
Gwladol (Y Gymraeg mewn
Gwasanaethau Gofal Sylfaenol)
(Diwygiadau Amrywiol) (Cymru)
2019

NODYN ESBONIADOL

(Nid yw'r nodyn hwn yn rhan o'r Rheoliadau)

Mae'r Rheoliadau hyn yn diwygio Rheoliadau'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Gwasanaethau Offthalmig Cyffredinol) 1986, Rheoliadau'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Contractau Gwasanaethau Meddygol Cyffredinol) (Cymru) 2004, Rheoliadau'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Contractau Gwasanaethau Deintyddol Cyffredinol) (Cymru) 2006, Rheoliadau'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Cytundebau Gwasanaethau Deintyddol Personol) (Cymru) 2006 a Rheoliadau'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Gwasanaethau Fferyllol) (Cymru) 2013.

Mae'r diwygiadau yn gosod chwe dyletswydd gyffredin, sy'n ymwneud â'r Gymraeg, ar ddarparwyr gofal sylfaenol yng Nghymru drwy eu priod delerau cytundeb, contract a/neu wasanaeth â Byrddau Iechyd Lleol.

Ystyriwyd Cod Ymarfer Gweinidogion Cymru ar gynnal Aseidiadau Effaith Rheoleiddiol mewn perthynas â'r Rheoliadau hyn. O ganlyniad, ystyriwyd nad oedd yn angenrheidiol cynnal asesiad effaith rheoleiddiol o'r costau a'r manteision sy'n debygol o ddeillio o gydymffurfio â'r Rheoliadau hyn.

2019 Rhif (Cy.)

**Y GWASANAETH IECHYD
GWLADOL, CYMRU**

Rheoliadau'r Gwasanaeth Iechyd
Gwladol (Y Gymraeg mewn
Gwasanaethau Gofal Sylfaenol)
(Diwygiadau Amrywiol) (Cymru)
2019

Gwnaed 8 Mai 2019

*Gosodwyd gerbron Cynulliad Cenedlaethol
Cymru* 9 Mai 2019

Yn dod i rym 30 Mai 2019

Mae Gweinidogion Cymru yn gwneud y Rheoliadau a ganlyn drwy arfer y pwerau a roddir gan adrannau 47(1) a (2), 61(1) a (2), 66(1) a (3), 71(10), 72(1), 80(1) a (2) a 203(9) a (10) o Ddeddf y Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Cymru) 2006(1).

Enwi, cychwyn a chymhwyso

1.—(1) Enw'r Rheoliadau hyn yw Rheoliadau'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Y Gymraeg mewn Gwasanaethau Gofal Sylfaenol) (Diwygiadau Amrywiol) (Cymru) 2019 a deuant i rym ar 30 Mai 2019.

(2) Mae'r Rheoliadau hyn yn gymwys o ran Cymru.

**Diwygiadau i Rheoliadau'r Gwasanaeth Iechyd
Gwladol (Gwasanaethau Offthalmig Cyffredinol)
1986**

2.—(1) Mae Rheoliadau'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Gwasanaethau Offthalmig Cyffredinol) 1986(2) wedi eu diwygio fel a ganlyn.

(1) 2006 p. 42.

(2) O.S. 1986/975 ("Rheoliadau 1986"), y mae diwygiadau iddo nad ydynt yn berthnasol i'r Rheoliadau hyn.

(2) Yn Atodlen 1, ar ôl paragraff 5 mewnosoder—

“Welsh Language

5A.—(1) Where the contractor(1) provides general ophthalmic services(2) through the medium of Welsh, the contractor must notify the Local Health Board(3) in writing.

(2) The contractor must make available a Welsh language version of any document or form for use by patients(4) and/or members of the public, provided by the Local Health Board.

(3) Where the contractor displays a new sign or notice in connection with general ophthalmic services the text on the sign or notice must be in English and Welsh, and the contractor may utilise the translation service offered by the Local Health Board for this purpose.

(4) The contractor must encourage the wearing of a badge, provided by the Local Health Board, by those delivering general ophthalmic services who are Welsh speaking, to convey that they are able to speak Welsh.

(5) The contractor must encourage those delivering general ophthalmic services to utilise information and/or attend training courses and events provided by the Local Health Board, so that they can develop—

- (a) an awareness of the Welsh language (including awareness of its history and its role in Welsh culture); and
- (b) an understanding of how the Welsh language can be used when delivering general ophthalmic services.

(6) The contractor must encourage those delivering general ophthalmic services to establish and record the Welsh or English language preference expressed by or on behalf of a patient.”

(1) *Gweler* y diffiniad o “contractor” yn rheoliad 2(1) o Reoliadau 1986.

(2) *Gweler* y diffiniad o “general ophthalmic services” yn rheoliad 2(1) o Reoliadau 1986.

(3) *Gweler* y diffiniad o “Local Health Board” yn rheoliad 2(1) o Reoliadau 1986, sy’n cyfeirio at adran 16BA o Ddeddf y Gwasanaeth Iechyd Gwladol 1977 (p. 49). Diddymwyd y Ddeddf honno gan Ddeddf y Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Darpariaethau Canlyniadol) 2006 (p. 43) ac ailddeddfwyd adran 16BA o ran Cymru fel adran 11 o Ddeddf y Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Cymru) 2006.

(4) *Gweler* y diffiniad o “patient” yn rheoliad 2(1) o Reoliadau 1986.

Diwygiadau i Reoliadau'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Contractau Gwasanaethau Meddygol Cyffredinol) (Cymru) 2004

3.—(1) Mae Rheoliadau'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Contractau Gwasanaethau Meddygol Cyffredinol) (Cymru) 2004(1) wedi eu diwygio fel a ganlyn.

(2) Yn Atodlen 6, yn Rhan 1, ar ôl paragraff 13 mewnosoder—

“Welsh Language

13A.—(1) Where the contractor(2) provides medical services under the contract(3) through the medium of Welsh, it must notify the Local Health Board(4) in writing.

(2) The contractor must make available a Welsh language version of any document or form for use by patients(5) and/or members of the public, provided by the Local Health Board.

(3) Where the contractor displays a new sign or notice in connection with medical services provided under the contract, the text on the sign or notice must be in English and Welsh, and the contractor may utilise the translation service offered by the Local Health Board for this purpose.

(4) The contractor must encourage the wearing of a badge, provided by the Local Health Board, by those delivering medical services under the contract who are Welsh speaking, to convey that they are able to speak Welsh.

(5) The contractor must encourage those delivering medical services under the contract to utilise information and/or attend training courses and events provided by the Local Health Board, so that they can develop—

-
- (1) O.S. 2004/478 (Cy. 48) (“Rheoliadau 2004”), y mae diwygiadau iddo nad ydynt yn berthnasol i'r Rheoliadau hyn.
- (2) *Gweler* y diffiniad o “contractor” yn adran 42(5) o Ddeddf y Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Cymru) 2006.
- (3) *Gweler* y diffiniad o “contract” yn rheoliad 2(1) o Reoliadau 1986, sy'n cyfeirio at adran 28Q o Ddeddf y Gwasanaeth Iechyd Gwladol 1977. Diddymwyd y Ddeddf honno gan Ddeddf y Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Darpariaethau Canlyniadol) 2006 ac ailddeddfwyd adran 28Q o ran Cymru fel adran 42 o Ddeddf y Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Cymru) 2006.
- (4) *Gweler* y diffiniad o “Local Health Board” yn rheoliad 2(1) o Reoliadau 2004.
- (5) *Gweler* y diffiniad o “patient” yn rheoliad 2(1) o Reoliadau 2004.

- (a) an awareness of the Welsh language (including awareness of its history and its role in Welsh culture); and
 - (b) an understanding of how the Welsh language can be used when delivering medical services under the contract.
- (6) The contractor must encourage those delivering medical services under the contract to establish and record the Welsh or English language preference expressed by or on behalf of a patient.”

Diwygiadau i Rheoliadau'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Cytundebau Gwasanaethau Deintyddol Personol) (Cymru) 2006

4.—(1) Mae Rheoliadau'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Cytundebau Gwasanaethau Deintyddol Personol) (Cymru) 2006(1) wedi eu diwygio fel a ganlyn.

(2) Yn Atodlen 3, yn Rhan 2, ar ôl paragraff 17 mewnosoder—

“Welsh Language

17A.—(1) Where the contractor(2) provides dental services under the agreement(3) through the medium of Welsh, it must notify the Local Health Board(4) in writing.

(2) The contractor must make available a Welsh language version of any document or form for use by patients(5) and/or members of the public, provided by the Local Health Board.

(3) Where the contractor displays a new sign or notice in connection with dental services provided under the agreement, the text on the sign or notice must be in English and Welsh, and the contractor may utilise the translation service offered by the Local Health Board for this purpose.

(4) The contractor must encourage the wearing of a badge, provided by the Local Health Board, by those delivering dental services under the agreement who are Welsh

(1) O.S. 2006/489 (Cy. 58) (“y Rheoliadau GDP”), y mae diwygiadau iddo nad ydynt yn berthnasol i'r Rheoliadau hyn.

(2) *Gweler* y diffiniad o “contractor” yn rheoliad 2(1) o'r Rheoliadau GDP.

(3) *Gweler* y diffiniad o “agreement” yn rheoliad 2(1) o'r Rheoliadau GDP.

(4) *Gweler* y diffiniad o “Local Health Board” yn rheoliad 2(1) o'r Rheoliadau GDP.

(5) *Gweler* y diffiniad o “patient” yn rheoliad 2(1) o'r Rheoliadau GDP.

speaking, to convey that they are able to speak Welsh.

(5) The contractor must encourage those delivering dental services under the agreement to utilise information and/or attend training courses and events provided by the Local Health Board, so that they can develop—

- (a) an awareness of the Welsh language (including awareness of its history and its role in Welsh culture); and
- (b) an understanding of how the Welsh language can be used when delivering dental services under the agreement.

(6) The contractor must encourage those delivering dental services under the agreement to establish and record the Welsh or English language preference expressed by or on behalf of a patient.”

Diwygiadau i Rheoliadau'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Contractau Gwasanaethau Deintyddol Cyffredinol) (Cymru) 2006

5.—(1) Mae Rheoliadau'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Contractau Gwasanaethau Deintyddol Cyffredinol) (Cymru) 2006(1) wedi eu diwygio fel a ganlyn.

(2) Yn Atodlen 3, yn Rhan 2, ar ôl paragraff 16 mewnosoder—

“Welsh Language

16A.—(1) Where the contractor(2) provides dental services under the contract(3) through the medium of Welsh, it must notify the Local Health Board(4) in writing.

(2) The contractor must make available a Welsh language version of any document or form for use by patients(5) and/or members of the public, provided by the Local Health Board.

(3) Where the contractor displays a new sign or notice in connection with dental services provided under the contract, the text on the sign or notice must be in English and Welsh, and the contractor may utilise the translation service

-
- (1) O.S. 2006/490 (Cy. 59) (“y Rheoliadau GDC”), y mae diwygiadau iddo nad ydynt yn berthnasol i'r Rheoliadau hyn.
 - (2) *Gweler* y diffiniad o “contractor” yn adran 57(4) o Ddeddf y Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Cymru) 2006.
 - (3) *Gweler* y diffiniad o “contract” yn rheoliad 2(1) o'r Rheoliadau GDC.
 - (4) *Gweler* y diffiniad o “Local Health Board” yn rheoliad 2(1) o'r Rheoliadau GDC.
 - (5) *Gweler* y diffiniad o “patient” yn rheoliad 2(1) o'r Rheoliadau GDC.

offered by the Local Health Board for this purpose.

(4) The contractor must encourage the wearing of a badge, provided by the Local Health Board, by those delivering dental services under the contract who are Welsh speaking, to convey that they are able to speak Welsh.

(5) The contractor must encourage those delivering dental services under the contract to utilise information and/or attend training courses and events provided by the Local Health Board, so that they can develop—

- (a) an awareness of the Welsh language (including awareness of its history and its role in Welsh culture); and
- (b) an understanding of how the Welsh language can be used when delivering dental services under the contract.

(6) The contractor must encourage those delivering dental services under the contract to establish and record the Welsh or English language preference expressed by or on behalf of a patient.”

Diwygiadau i Reoliadau'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Gwasanaethau Fferyllol) (Cymru) 2013

6.—(1) Mae Rheoliadau'r Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Gwasanaethau Fferyllol) (Cymru) 2013(1) wedi eu diwygio fel a ganlyn.

(2) Yn Atodlen 4, yn Rhan 5, ar ôl paragraff 35 mewnosoder—

“Y Gymraeg

35A.—(1) Pan fo fferylllydd GIG(2) yn darparu gwasanaethau fferyllol(3) drwy gyfrwng y Gymraeg, rhaid i'r fferylllydd GIG hysbysu'r Bwrdd Iechyd Lleol(4) sydd â'r fferylllydd GIG hwnnw ar ei restr fferyllol(5), mewn ysgrifen.

(2) Rhaid i fferylllydd GIG roi ar gael fersiwn Gymraeg o unrhyw ddogfen neu ffurflen i'w

-
- (1) O.S. 2013/898 (Cy. 102) (“Rheoliadau 2013”), y mae diwygiadau iddo nad ydynt yn berthnasol i'r Rheoliadau hyn.
 - (2) *Gweler* y diffiniad o “fferylllydd GIG” yn rheoliad 2(1) o Reoliadau 2013.
 - (3) *Gweler* y diffiniad o “gwasanaethau fferyllol” yn rheoliad 2(1) o Reoliadau 2013.
 - (4) *Gweler* y diffiniad o “Bwrdd Iechyd Lleol” yn rheoliad 2(1) o Reoliadau 2013.
 - (5) *Gweler* y diffiniad o “restr fferyllol” yn rheoliad 2(1) o Reoliadau 2013.

defnyddio gan gleifion a/neu aelodau o'r cyhoedd, a ddarperir gan y Bwrdd Iechyd Lleol.

(3) Pan fo fferylllydd GIG yn arddangos arwydd neu hysbysiad newydd mewn cysylltiad â gwasanaethau fferyllol, rhaid i'r testun ar yr arwydd neu'r hysbysiad fod yn Gymraeg ac yn Saesneg, a chaiff fferylllydd GIG ddefnyddio'r gwasanaeth cyfieithu a gynigir gan y Bwrdd Iechyd Lleol at y diben hwn.

(4) Rhaid i fferylllydd GIG annog y rhai sy'n darparu gwasanaethau fferyllol ac sy'n siarad Cymraeg i wisgo bathodyn, a ddarperir gan y Bwrdd Iechyd Lleol, er mwyn cyfleu eu bod yn gallu siarad Cymraeg.

(5) Rhaid i fferylllydd GIG annog y rhai sy'n darparu gwasanaethau fferyllol i ddefnyddio gwybodaeth a/neu fynd i gyrsiau hyfforddi a digwyddiadau a ddarperir gan y Bwrdd Iechyd Lleol, fel y gallant ddatblygu—

- (a) ymwybyddiaeth o'r Gymraeg (gan gynnwys ymwybyddiaeth o'i hanes a'i rôl yn niwylliant Cymru); a
- (b) dealltwriaeth o sut y gellir defnyddio'r Gymraeg mewn cysylltiad â'r gwasanaethau fferyllol a ddarperir.

(6) Rhaid i fferylllydd GIG annog y rhai sy'n darparu gwasanaethau fferyllol i ganfod a chofnodi'r dewis iaith Cymraeg neu Saesneg a fynegir gan neu ar ran claf.”

(3) Yn Atodlen 5, ar ôl paragraff 23 mewnosoder—

“Y Gymraeg

23A.—(1) Pan fo contractwr cyfarpar GIG(1) yn darparu gwasanaethau fferyllol drwy gyfrwng y Gymraeg, rhaid i'r contractwr cyfarpar GIG hysbysu'r Bwrdd Iechyd Lleol sydd â'r contractwr cyfarpar GIG hwnnw ar ei restr fferyllol, mewn ysgrifen.

(2) Rhaid i gontractwr cyfarpar GIG roi ar gael fersiwn Gymraeg o unrhyw ddogfen neu ffurflen i'w defnyddio gan gleifion a/neu aelodau o'r cyhoedd, a ddarperir gan y Bwrdd Iechyd Lleol.

(3) Pan fo contractwr cyfarpar GIG yn arddangos arwydd neu hysbysiad newydd mewn cysylltiad â gwasanaethau fferyllol, rhaid i'r testun ar yr arwydd neu'r hysbysiad fod yn Gymraeg ac yn Saesneg, a chaiff contractwr cyfarpar GIG ddefnyddio'r gwasanaeth

(1) Gweler y diffiniad o “contractwr cyfarpar GIG” yn rheoliad 2(1) o Reoliadau 2013.

cyfieithu a gynigir gan y Bwrdd Iechyd Lleol at y diben hwn.

(4) Rhaid i gontractwr cyfarpar GIG annog y rhai sy'n darparu gwasanaethau fferyllol ac sy'n siarad Cymraeg i wisgo bathodyn, a ddarperir gan y Bwrdd Iechyd Lleol, er mwyn cyfleu eu bod yn gallu siarad Cymraeg.

(5) Rhaid i gontractwr cyfarpar GIG annog y rhai sy'n darparu gwasanaethau fferyllol i ddefnyddio gwybodaeth a/neu fynd i gyrsiau hyfforddi a digwyddiadau a ddarperir gan y Bwrdd Iechyd Lleol, fel y gallant ddatblygu—

(a) ymwybyddiaeth o'r Gymraeg (gan gynnwys ymwybyddiaeth o'i hanes a'i rôl yn niwylliant Cymru); a

(b) dealltwriaeth o sut y gellir defnyddio'r Gymraeg mewn cysylltiad â'r gwasanaethau fferyllol a ddarperir.

(6) Rhaid i gontractwr cyfarpar GIG annog y rhai sy'n darparu gwasanaethau fferyllol i ganfod a chofnodi'r dewis iaith Cymraeg neu Saesneg a fynegir gan neu ar ran claf.”

(4) Yn Atodlen 6, ar ôl paragraff 11 mewnosoder—

“Y Gymraeg

12.—(1) Pan fo meddyg fferyllol(1) yn darparu gwasanaethau fferyllol drwy gyfrwng y Gymraeg, rhaid i'r meddyg fferyllol hysbysu'r Bwrdd Iechyd Lleol mewn ysgrifen.

(2) Rhaid i feddyg fferyllol roi ar gael fersiwn Gymraeg o unrhyw ddogfen neu ffurflen i'w defnyddio gan gleifion a/neu aelodau o'r cyhoedd, a ddarperir gan y Bwrdd Iechyd Lleol.

(3) Pan fo meddyg fferyllol yn arddangos arwydd neu hysbysiad newydd mewn cysylltiad â gwasanaethau fferyllol, rhaid i'r testun ar yr arwydd neu'r hysbysiad fod yn Gymraeg ac yn Saesneg, a chaiff meddyg fferyllol ddefnyddio'r gwasanaeth cyfieithu a gynigir gan y Bwrdd Iechyd Lleol at y diben hwn.

(4) Pan fo meddyg fferyllol yn siarad Cymraeg, fe'i hanogir i wisgo bathodyn a ddarperir gan y Bwrdd Iechyd Lleol, er mwyn cyfleu bod y meddyg fferyllol yn gallu siarad Cymraeg.

(5) Anogir meddyg fferyllol i ddefnyddio gwybodaeth a/neu fynd i gyrsiau hyfforddi a digwyddiadau a ddarperir gan y Bwrdd Iechyd Lleol, fel y gall y meddyg fferyllol ddatblygu—

(1) Gweler y diffiniad o “meddyg fferyllol” yn rheoliad 2(1) o Reoliadau 2013.

- (a) ymwybyddiaeth o'r Gymraeg (gan gynnwys ymwybyddiaeth o'i hanes a'i rôl yn niwylliant Cymru); a
 - (b) dealltwriaeth o sut y gellir defnyddio'r Gymraeg mewn cysylltiad â'r gwasanaethau fferyllol a ddarperir.
- (6) Wrth ddarparu gwasanaethau fferyllol, anogir meddyg fferyllol i ganfod a chofnodi'r dewis iaith Cymraeg neu Saesneg a fynegir gan neu ar ran claf.”

Vaughan Gething
Y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol,
un o Weinidogion Cymru
8 Mai 2019

Explanatory Memorandum to The Making and Laying of The National Health Service (Welsh Language in Primary Care Services) (Miscellaneous Amendments) (Wales) Regulations 2019

This Explanatory Memorandum has been prepared by the Health and Social Services Group and is laid before the National Assembly for Wales in conjunction with the above subordinate legislation and in accordance with Standing Order 27.1

Minister/Deputy Minister's Declaration

In my view, this Explanatory Memorandum gives a fair and reasonable view of the expected impact of Subordinate Legislation: The Making and Laying of The National Health Service (Welsh Language in Primary Care Services) (Miscellaneous Amendments) (Wales) Regulations 2019.

Vaughan Gething AM
Minister for Health and Social Services
9 May 2019

PART 1

1. Description

The Regulations amend the Regulations referred to at paragraph 3 below by placing six common duties in relation to the Welsh language upon independent primary care providers (IPCPs) in Wales i.e. General Medical Services Contractors, General Dental Practitioners, Community Pharmacists and Optometrists, through their respective terms of agreement, contract and/or service with Local Health Boards.

2. Matters of special interest to the Constitutional and Legislative Affairs Committee

None.

3. Legislative background

The Welsh Ministers have the powers under the following sections of the NHS (Wales) Act 2006 (“the 2006 Act”) to prescribe terms of the relevant primary care contracts/terms of service/agreements with Local Health Boards:

- Section 47(1) and (2) in relation to general medical services contracts;
- Section 61(1) and (3) in relation to general dental services contracts;
- Section 66(1) and (3) in relation to personal dental services agreements;
- Section 71(10) and section 72(1) in relation to general ophthalmic services;
- Section 80(1) and (2) in relation to pharmaceutical services.

The 6 common duties in relation to the Welsh Language will be included in the following 5 Regulations for the IPCPs –

- The National Health Service (General Ophthalmic Services) Regulations 1986;
- The National Health Service (General Medical Services Contracts) (Wales) Regulations 2004;
- The National Health Service (General Dental Services Contracts) (Wales) Regulations 2006;
- The National Health Service (Personal Dental Services Agreements)(Wales) Regulations 2006; and
- The National Health Service (Pharmaceutical Services) (Wales) Regulations 2013.

The Regulations are being made under the negative resolution procedure.

4. Purpose and intended effect of the legislation

Background

The Welsh Ministers, in exercise of the powers conferred upon them by sections 26, 27, 39 and 150(5) of the Welsh Language (Wales) Measure 2011 (“the Measure”) made the Welsh Language Standards (No. 7) Regulations 2018 (“the 2018 Regulations”) which came into force on 29 June 2018. The 2018 Regulations outlined standards for health sector bodies. Under Section 44 of the Measure, the Welsh Language Commissioner issued compliance notices on 30 November 2018 to health sector bodies, including Local Health Boards (LHBs) outlining what standards they had to comply with under the 2018 Regulations. The health sector bodies have to comply with the standards from 30 May 2019.

Schedule 1 of the 2018 Regulations contain Service Delivery Standards for LHBs in relation to Primary Care which include –

Standard 65: When you know that a primary care provider is willing to provide a primary care service or part of a primary care service through the medium of Welsh, you must designate and maintain a page on your website (in Welsh) containing that information.

Standard 66: You must—
(a) provide an English to Welsh translation service for use by a primary care provider to enable it to obtain Welsh language translations of signs or notices displayed in connection with its primary care service, and
(b) encourage the use of the translation service provided by you in accordance with this standard.

Standard 67: You must—
(a) make available to a primary care provider a badge for it or its staff to wear to convey that they are able to speak Welsh, and
(b) promote to a primary care provider the wearing of the badge.

Standard 68: You must provide training courses, information or hold events so that a primary care provider can develop—
(a) an awareness of the Welsh language (including awareness of its history and its role in Welsh culture); and
(b) an understanding of how the Welsh language can be used in the workplace.

In order for IPCPs to engage in the service delivery standards being provided by the LHBs, it has been determined to place duties in relation to the Welsh language on IPCPs through their contractual terms and terms of service.

Purpose and Effect

The purpose of the National Health Service (Welsh Language in Primary Care Services) (Miscellaneous Amendments) (Wales) Regulations 2019 is to amend the 5 sets of Regulations listed above to include the 6 common duties in relation to the Welsh language which will require IPCPs to –

1. Notify the Local Health Board of the service(s) it is willing to provide through the medium of Welsh;
2. Make a Welsh language version of any document or form provided by the Local Health Board available to patients and/or members of the public;
3. Display text on any new sign or notice relating to the service provided, in English and Welsh;
4. Encourage the wearing of a badge, provided by the Local Health Board, by Welsh speakers, to convey that they are able to speak Welsh;
5. Encourage those delivering services to utilise information and/or attend training courses and events provided by the Local Health Board, so that they can develop an awareness of the Welsh language (including awareness of its history and its role in Welsh culture) and an understanding of how the Welsh language can be used when delivering services; and
6. Encourage those delivering services to establish and record the Welsh or English language preference expressed by or on behalf of a patient.

Unlike the majority of bodies that are required to comply with Welsh Language standards, independent primary care providers have not previously been subject to Welsh language schemes. The six common duties being placed upon the independent primary care providers in relation to the Welsh language are therefore at a level that is considered appropriate and reasonable. The placing of achievable duties on independent primary care providers provides a reasonable starting point to introduce Welsh language provision in the primary care sector.

If the relevant Regulations are not made then IPCPs will not be subject to any duties in relation to the Welsh language. This will result in no or limited progress being made with enhancing and promoting the use of the Welsh language within primary care services delivered by IPCPs consistently across Wales.

Consultation

A consultation took place from 14 July to 14 October 2016 on the draft Welsh Language Standards Regulations for the Health Sector. The consultation document included 13 questions which were set out in a proforma style document and an online form for ease of return. The questions gave respondents the choice of yes or no answers and then allowed for comments.

A total of 88 responses were received either using the proforma questionnaire some of which were supported by detailed narrative or by letter.

The Welsh Government response to the consultation was issued in February 2018. The response outlined the way forward regarding placing the 6 duties on the IPCPs.

The consultation response can be found at <https://gov.wales/sites/default/files/consultations/2018-02/180227-welsh-language-standards-health-sector-regulations-summary%20of%20response.pdf>
Page 11 contains the response regarding primary care.

The representative bodies of the IPCPs, referred to below, were consulted in relation to the duties being placed upon the independent primary care providers in relation to the Welsh language in February 2018.

- Chair, General Practitioners Committee Wales
- Chair, Welsh General Dental Practitioners Committee Wales
- British Dental Association Wales National Director
- Chair, Community Pharmacy Wales
- Chair, Optometry Wales

6. Regulatory Impact Assessment (RIA)

The Regulations do not impose costs on the public, private or voluntary sector. For this reason, an RIA is not deemed necessary.

The legislation has no impact on the Welsh Government's statutory duties or partners under the Government of Wales Act 2006.

For information purposes the Explanatory Memorandum and Regulatory Impact Assessment for the Welsh Language Standards (No. 7) Regulations 2018 can be accessed at –

<http://www.assembly.wales/laid%20documents/sub-ld11429-em/sub-ld11429-em-e.pdf>

SL(5)411 – Rheoliadau Addysg (Cymorth i Fyfywrwr) (Graddau Meistr Ôl-raddedig) (Cymru) 2019 Eitem 3.1

Cefndir a Diben

Mae'r Rheoliadau hyn yn darparu ar gyfer gwneud grantiau a benthyciadau i fyfyrwrwr sy'n preswyllo fel arfer yng Nghymru ar gyfer cyrsiau gradd feistr ôl-raddedig sy'n dechrau ar neu ar ôl 1 Awst 2019.

Er mwyn cymhwyso i gael cymorth o dan y Rheoliadau hyn, rhaid i fyfyrwrwr fod yn "myfyriwr cymwys". I fod yn fyfyrwrwr cymwys, rhaid i berson fodloni'r darpariaethau cymhwysra ym Mhennod 2 o Ran 4 ac unrhyw ofynion cymhwysra eraill mewn manau eraill yn y Rheoliadau. Rhaid i fyfyrwrwr cymwys fodloni hefyd y gofynion penodol sy'n gymwys i bob math o gymorth ariannol. Nid yw person yn fyfyrwrwr cymwys os, ymhlith pethau eraill, yw'r person hwnnw eisoes wedi ennill cymhwyster sy'n cyfateb i radd feistr neu'n uwch na gradd feistr.

Nid yw cymorth ond ar gael o dan y Rheoliadau hyn mewn cysylltiad â chysiau "dynodedig" o fewn ystyr rheoliadau 5 ac 8. Darperir cymorth i fyfyrwrwr cymwys sy'n ymgymryd â chwrs dynodedig ble bynnag y bônt yn astudio yn y Deyrnas Unedig.

Mae'r Rheoliadau hefyd yn nodi darpariaethau ar gyfer, ymhlith pethau eraill:

- cyfrifiadau cymorth manwl
- trosglwyddiadau rhwng cyrsiau dynodedig
- terfynau amser ar gyfer ceisiadau
- casglu gwybodaeth
- taliadau, gordaliadau ac adennill taliadau
- carcharorion cymwys
- gwelliannau i Rheoliadau Addysg (Benthyciadau Graddau Meistr Ôl-raddedig) (Cymru) 2017

Gweithdrefn

Negyddol.

Materion technegol: craffu

Nodwyd dau bwynt i gyflwyno adroddiad arnynt o dan Reol Sefydlog 21.2 mewn perthynas â'r offeryn hwn:

- 1. Rheol Sefydlog 21.2(i): ei bod yn ymddangos bod amheuaeth a yw intra vires;**

Mae eithriad 3 yn rheoliad 10(1), a rheoliad 13(1), yn rhoi disgrisiwn i Weinidogion Cymru nad yw fel arall yn ddarostyngedig i feini prawf neu gyfyngiadau penodol (ac nid ymhelaethir arno yn y Memorandwm Esboniadol). Felly, ymddengys fod hyn yn rhoi disgrisiwn sy'n golygu is-ddirprwyo o fath sy'n gofyn am bwerau galluogi penodol.

Nodir bod y pŵer galluogi¹ yn caniatáu i reoliadau wneud darpariaeth "ar gyfer penderfynu" ar gymhwystra sydd, mewn gwirionedd, yn caniatáu i Weinidogion Cymru is-ddirprwyo swyddogaeth ddewisol iddynt hwy eu hunain. Fodd bynnag, mae'r ragdybiaeth yn erbyn is-ddirprwyo yn un gref am resymau rheol y gyfraith, ac nid ymddengys ei bod wedi'i gwrthbrofi'n glir yn yr achos hwn dim ond drwy gyfeirio at ddarpariaeth "ar gyfer penderfynu" ar gymhwystra. Er y derbynnir na ellir yn hawdd nodi rhestr gynhwysfawr o feini prawf gwrthrychol yn y ddeddfwriaeth alluogi (er y gallai rheoliadau ei diwygio o bryd i'w gilydd), mae'r Pwyllgor o'r farn bod dadl barchus, sy'n cyfiawnhau adrodd ar y pwynt hwn, y dylai'r pŵer galluogi gyfeirio at feini prawf gwrthrychol yn hytrach na darparu disgrisiwn agored yn unig.

Nodir bod Gweinidogion Cymru yn ddarostyngedig i gyfyngiadau cyffredinol cyfraith gyhoeddus, neu yn wir y gellid cyhoeddi canllawiau gyda'r bwriad o leihau'r disgrisiwn, ond nid yw hyn yn mynd i'r afael â'r cwestiwn sylfaenol a yw'r pŵer galluogi yn ddigon eang i roi'r disgrisiwn yn y lle cyntaf.

2. Rheol Sefydlog 21.2(v): bod angen eglurhad pellach ynglŷn â'i ffurf neu ei ystyr am unrhyw reswm penodol.

Yn y diffiniad o 'corff cyhoeddus' ym mharagraff 20 o Atodlen 3, cyfeirir at 'cenedlaethol, rhanbarthol neu leol'. Mae hyn yn amwys ac yn aneglur. Er enghraifft, nid yw'r ddarpariaeth yn ei gwneud yn glir a fwriedir i 'genedlaethol' gyfeirio at gyrff cyhoeddus Cymru, y DU neu gyrff cyhoeddus ehangach.

Rhinweddau: craffu

Nodir un pwynt i gyflwyno adroddiad arno o dan Reol Sefydlog 21.3 mewn perthynas â'r offeryn hwn:

3. Rheol Sefydlog 21.3(ii) - ei fod o bwysigrwydd gwleidyddol neu gyfreithiol neu ei fod yn codi materion polisi cyhoeddus sy'n debyg o fod o ddiddordeb i'r Cynulliad.

Mae rheoliad 10(1), eithriad 11 yn dweud nad yw person yn gymwys am fenthyciad ar gyfer Gradd Ddoethurol Ôl-raddedig os yw wedi cyrraedd 60 oed ar ddiwrnod cyntaf y flwyddyn academaidd y mae'r cwrs yn dechrau.

¹ Deddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998, adran 22(2)(a)

Mae'r Pwyllgor yn mynegi'r pryderon hawliau dynol a chydraddoldeb a ganlyn o ran y terfyn oedran hwn.

Mae Erthygl 2 o Brotocol 1 y Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol (y Confensiwn) yn cynnwys hawl gyffredinol i addysg.

Mae Erthygl 14 y Confensiwn yn darparu y bydd yr hawliau a'r rhyddfrefiniau a nodir yn y Confensiwn yn cael eu sicrhau yn ddiwahân, heb wahaniaethu ar sawl sail amrywiol a ddiogelir, gan gynnwys oedran.²

Mae adran 13(1) o Ddeddf Cydraddoldeb 2010 (Deddf Cydraddoldeb) yn gwahardd gwahaniaethu uniongyrchol ar sail oedran, oni bai y gellir ei gyfiawnhau o dan adran 13(2).

Mae'r Pwyllgor yn nodi bod y ffiniau o ran disgresiwn yn ehangu'n unol â lefel yr addysg dan sylw, a bod gradd feistr ar lefel uchel yng nghyd-destun addysg. Mae'r Pwyllgor hefyd yn nodi bod y mesur wedi'i fwriadu i gyflawni nodau polisi cymdeithasol fel y'u nodir yn y Memorandwm Esboniadol, sy'n gyson â'r gyfraith achosion arweiniol sy'n ymwneud â chymhwyso Erthygl 6(1) o Gyfarwyddeb 2000/78/EC.

Mae'r Pwyllgor o'r farn bod y materion a godwyd gan reoliad 10(1), eithriad 11 yn berthnasol i'r hawl i addysg. Mae gosod terfyn oedran uchaf o 60 yn wahaniaethol. Felly, mae'n angenrheidiol edrych a oes cyfiawnhad dros y terfyn oedran uchaf. Os gellir ei gyfiawnhau, nid yw'n groes i'r Confensiwn na'r Ddeddf Cydraddoldeb. Mae'r Goruchaf Lys wedi gosod prawf pedwar cwestiwn³:

- a) A oes nod dilys i'r mesur a gymerir sy'n ddigonol i gyfiawnhau cyfyngiad ar hawl sylfaenol?
- b) A yw'r mesur a gymerir wedi'i gysylltu yn rhesymegol â'r nod hwnnw?
- c) A ellid defnyddio mesur llai ymwithiol?
- d) A geir cydbwysedd teg?

Mae'r Memorandwm Esboniadol yn rhoi cyfiawnhad dros osod terfyn oedran o'r fath ar y sail:

- a) Mai nod y cynllun yw cynyddu sgiliau lefel uchel ar gyfer yr economi yng nghyd-destun adnoddau cyfyngedig. Mae'r Llywodraeth yn datgan, er mwyn sicrhau gwerth am arian, fod angen cyllid cynaliadwy a bod terfyn oedran o 60 yn lliniaru'r risg y caiff benthyciadau anghymesur eu cymryd gan fyfyrwyr hŷn a fydd yn

² Mae Llys Hawliau Dynol Ewrop wedi dyfarnu bod y 'mathau eraill o statws' a nodir yn Erthygl 14 yn cynnwys 'oedran', (Schwizgebel v Y Swistir (Rhif 25762/07)).

³ R (ar gais Tigere) (Apelydd) v yr Ysgrifennydd Gwladol dros Fusnes, Arloesedd a Sgiliau (Ymatebydd) [2015] UKSC 57

annhebygol o ad-dalu swm y benthyciad yn llawn neu wneud ad-daliadau sylweddol, ac y byddai ganddynt nifer cyfyngedig o flynyddoedd gwaith lle byddai eu sgiliau ar gael i'r economi. Mae'r Memorandwm Esboniadol yn nodi canfyddiadau dadansoddiadau y mae'r Llywodraeth wedi'u gwneud, sy'n ei harwain at y casgliad hwn.

- b) Mae angen sicrhau gwerth am arian i'r trethdalwr ac mae'r Llywodraeth o'r farn bod gosod y terfyn oedran yn gysylltiedig yn rhesymol â'r nod.
- c) Ystyriwyd y posibilrwydd o nodi mesur llai ymwithiol i gyflawni'r nod. Y casgliad oedd y byddai system a oedd yn gofyn am ymchwiliad ac asesiad unigol yn creu baich gweinyddol trwm a allai ddefnyddio adnoddau prin. Gallai system o'r fath hefyd gyflwyno cyfle i wneud penderfyniadau anghyson.
- d) Bydd swm o gyllid drwy Gyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru (CCAUC) yn cael ei ddosbarthu i sefydliadau addysg uwch yng Nghymru i ddarparu bwrsariaeth na ellir ei had-dalu i fyfyrwyr cymwys, 60 oed a hŷn, sy'n astudio cyrsiau Meistr ôl-raddedig yng Nghymru sy'n dechrau yn y flwyddyn academaidd 2019/20. Yn ôl y Memorandwm Esboniadol, ar ôl hynny, nod y Llywodraeth yw darparu mynediad at elfennau grant cymorth Llywodraeth Cymru i fyfyrwyr 60 oed a throsodd.
- e) Gan ystyried ei thystiolaeth sy'n ymwneud â chyfraddau ad-dalu benthyciadau, ond hefyd y cyfraddau cyflogaeth (nid diben y benthyciad yw hwyluso nifer y myfyrwyr sy'n derbyn cyrsiau gradd doethurol nad oes ganddynt fwriad penodol i ddychwelyd i'r gweithle), mae'r Llywodraeth yn ystyried bod y cyfyngiad oed yn taro cydbwysedd teg, ac y cyfiawnheir y terfyn oedran. Fodd bynnag, oherwydd oedran ymddeol cynyddol, mae'r Llywodraeth yn ymrwmo i adolygu pob terfyn oedran sy'n cael ei roi ar israddedigion amser llawn a rhan-amser yn ogystal â chymorth i fyfyrwyr Meistr ôl-raddedig.

Rydym yn croesawu'r cyfiawnhad a nodir yn y Memorandwm Esboniadol. Mae'r amcanion polisi a ddilynir gan y Llywodraeth yn ymddangos yn ddilys ac mae'r camau a gymerwyd gan y Rheoliadau i'w cyflawni wedi'u cysylltu'n rhesymegol â nodau o'r fath. Mae'r Pwyllgor yn nodi'r dadansoddiad opsiynau a amlinellir yn y Memorandwm Esboniadol sy'n rhoi tystiolaeth bod ystyriaeth briodol wedi'i rhoi i osod cyfundrefn eithaf cytbwys sy'n llai ymwithiol. Felly, mae'n ymddangos bod y Llywodraeth wedi rhoi ystyriaeth briodol a gofalus i'r cyfiawnhad o osod terfyn oedran uchaf o 60 yn y Rheoliadau hyn.

Y goblygiadau yn sgil ymadael â'r Undeb Ewropeaidd

Mae'r gofynion cymhwysra ar gyfer cyllid myfyrwyr wedi'u drafftio i roi ystyriaeth i aelodaeth y DU o'r Undeb Ewropeaidd. Felly, bydd ambell fyfyrwr o'r UE yn gymwys i gael cymorth o dan y Rheoliadau. Nid yw wedi ei gadarnhau ar hyn o bryd pa effaith y bydd Brexit yn ei chael ar

symudedd myfyrwyr, ond roedd datganiad gan Lywodraeth Cymru ar 2 Gorffennaf 2018 yn cadarnhau y bydd myfyrwyr yr UE yn parhau i fod â hawl i gymorth i fyfyrwyr yn y flwyddyn academaidd 19/20.

Ymateb y Llywodraeth

1. Rheol Sefydlog 21.2(i): ei bod yn ymddangos bod amheuaeth a yw intra vires

Mae rheoliad 10(1) yn darparu nad yw person (P) yn fyfyrwr cymwys os yw unrhyw un neu ragor o'r eithriadau a restrir yn gymwys. Mae Eithriad 3 yn rheoliad 10(1) yn datgan: "mae Gweinidogion Cymru yn meddwl bod ymddygiad P o'r fath fel nad yw P yn addas i gael cymorth".

Mae rheoliad 13(1) yn datgan y "caiff Gweinidogion Cymru derfynu cyfnod cymhwystra myfyriwr cymwys os ydynt wedi eu bodloni bod ymddygiad y myfyriwr o'r fath fel nad yw'r myfyriwr yn addas mwyach i gael cymorth".

Mae Llywodraeth Cymru yn nodi bod y Pwyllgor yn datgan yn ei adroddiad fod y pŵer galluogi "yn caniatáu i reoliadau wneud darpariaeth "ar gyfer penderfynu" ar gymhwystra sydd, mewn gwirionedd, yn caniatáu i Weinidogion Cymru is-ddirprwyo swyddogaeth ddewisol iddynt hwy eu hunain" ac mae Llywodraeth Cymru yn cytuno â'r farn honno. Yna, mae adroddiad y Pwyllgor yn mynd ymlaen i ddweud: "mae'r ragdybiaeth yn erbyn is-ddirprwyo yn un gref am resymau rheol y gyfraith, ac nid ymddengys ei bod wedi'i gwrthbrofi'n glir yn yr achos hwn"[sic].

Ymddengys fod hyn yn groes i'r frawddeg flaenorol yn adroddiad y Pwyllgor ac mae Llywodraeth Cymru yn ansicr pam y mae rhaid gwrthbrofi'r rhagdybiaeth yn erbyn is-ddirprwyo pan yw'r Pwyllgor yn derbyn bod adran 22 o'r Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch yn caniatáu is-ddirprwyo swyddogaethau mewn perthynas â phenderfynu ar gymhwystra.

Mae Llywodraeth Cymru hefyd yn ansicr o ran yr hyn a olygir gan y "dylai'r pŵer galluogi gyfeirio at feini prawf gwrthrychol yn hytrach na darparu disgrisiwn agored yn unig". Ymddengys mai sylw yw hwn ynghylch y ddeddfwriaeth sylfaenol.

Mae Llywodraeth Cymru o'r farn bod y pwerau yn adran 22 o'r Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch yn ddigon i ganiatáu i Weinidogion Cymru wneud y ddarpariaeth sydd wedi ei chynnwys yn rheoliadau 10(1) a 13(1).

Mae adran 22(1) o Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch 1998 (y Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch) yn datgan:

"Regulations shall make provision authorising or requiring the Secretary of State to make grants or loans, for any prescribed purposes, to eligible students in connection with their undertaking –

(a) higher education courses, or

(b) further education courses,

which are designated for the purposes of this section by or under the regulations.”

Mae'r swyddogaeth hon a oedd gan yr Ysgrifennydd Gwladol wedi ei throsglwyddo i Weinidogion Cymru drwy adran 44 o Ddeddf Addysg Uwch 2004 a pharagraff 30 o Atodlen 11 i Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006.

Mae is-adran (1) yn darparu pŵer eang i wneud rheoliadau mewn cysylltiad â darparu grantiau a benthyciadau ar gyfer myfyrwyr addysg uwch. Yna, mae is-adran (2) yn nodi darpariaeth fwy penodol y caniateir ei chynnwys yn y rheoliadau hynny.

Mae adran 22(2)(i), er enghraifft, yn datgan y caiff rheoliadau wneud darpariaeth “requiring prescribed amounts payable to eligible students under loans under this section to be paid directly to institutions”. Dylid nodi'r defnydd o'r term “prescribed”. Mae adran 43(1) o'r Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch yn cynnwys diffiniad o'r term sef “prescribed by regulations”. Felly, rhaid i symiau'r benthyciad sydd i'w talu yn uniongyrchol i sefydliadau gael eu nodi ar wyneb y rheoliadau.

Mewn cyferbyniad, mae adran 22(2)(a) o'r Ddeddf Addysgu ac Addysg Uwch (swyddogaethau a ddelir gan Weinidogion Cymru ar y cyd â'r Ysgrifennydd Gwladol) yn darparu y caiff rheoliadau wneud darpariaeth “for determining whether a person is an eligible student in relation to any grant or loan available under this section”. Yn yr achos hwn, nid y gofyniad yw bod rheoliadau yn rhagnodi a yw person yn fyfyrwr cymwys ac felly mae'r pŵer sydd wedi ei gynnwys yn adran 22(2)(a) yn ehangach na'r pŵer yn adran 22(2)(i).

Mae Rheoliadau Addysg (Cymorth i Fyfirwyr) (Graddau Meistr Ôl-raddedig) (Cymru) 2019 yn nodi nifer o feini prawf y mae rhaid i berson eu bodloni er mwyn bod yn “myfyrwr cymwys”. Fel rhan o'r meini prawf hyn, caniateir ystyried ymddygiad person a rhoddir disgrisiwn i Weinidogion Cymru yn rheoliadau 10(1) a 13(1) i wrthod neu ganslo statws person fel “myfyrwr cymwys” os yw natur ei ymddygiad yn ei wneud yn anaddas i gael cymorth i fyfirwyr. Mae'r darpariaethau hyn gyda'i gilydd yn “penderfynu” a yw person yn fyfyrwr cymwys.

Mae Llywodraeth Cymru o'r farn bod y gair “prescribed” wedi ei ddefnyddio yn y pŵer galluogi pan oedd Senedd y Deyrnas Unedig yn bwriadu i ddarpariaeth gael ei gwneud ar wyneb y rheoliadau yn unig, gan ei fod mewn sawl lle yn adran 22(2). Nid yw adran 22(2)(a) yn defnyddio'r term hwn ac felly y bwriad clir yw iddo fod yn bŵer ehangach a fyddai'n caniatáu i'r rheoliadau wneud darpariaeth ar gyfer penderfynu a yw person yn fyfyrwr cymwys sy'n cynnwys pŵer disgrisiynol Gweinidogion Cymru a nodir yn rheoliadau 10(1) a 13(1).

Mae rhannau eraill o adran 22(2) sy'n darparu'n benodol i Weinidogion Cymru benderfynu ar fater “under the regulations”. Er enghraifft, mae adran 22(2)(e) yn datgan y caiff rheoliadau wneud darpariaeth “for any grant under this section to be made available on such terms and conditions as may be prescribed by, or determined by the [Welsh Ministers] under, the regulations”. Mae angen y pŵer penodol i is-ddirprwyo yma neu'r opsiwn arall yw i'r telerau ac

amodau gael eu rhagnodi gan y rheoliadau. Nid yw'r un angen yn codi yn achos adran 22(2)(a). Nid oes rhaid i'r rheoliadau ragnodi'r meini prawf ac felly nid oes angen darparu ar wahân ar gyfer y pŵer i'r rheoliadau hefyd ganiatáu i Weinidogion Cymru benderfynu ar gymhwysra; mae eisoes yn bodoli.

Mae adran 22(2)(c) yn datgan y caiff rheoliadau wneud darpariaeth "where the amount of any such grant or loan may vary to any extent according to a person's circumstances, for determining, or enabling the determination of, the amount required or authorised to be paid to him". Gellid dadlau bod "enabling the determination" yn awgrymu disgrisiwn nad yw'n bresennol yn "for determining" ei hun. Fodd bynnag, yn y cyd-destun, y gwell dehongliad yw mai ystyr "enabling" yw casglu gwybodaeth i gefnogi'r penderfyniad. Er enghraifft, y pŵer i ofyn am wybodaeth ynghylch incwm aelwyd myfyriwr i benderfynu ar lefel grant prawf modd y mae'n cymhwyso i'w gael.

Fel y'i datgenir uchod, os y bwriad oedd ei gwneud yn ofynnol i'r holl ddarpariaeth ynghylch a yw person yn fyfyrwr cymwys gael ei nodi yn y rheoliadau, yna byddai adran 22(2)(a) yn defnyddio'r term "prescribed" a ddiffinnir. Nid yw'n gwneud hynny ac felly rhaid ei ddarllen fel pe bai'n caniatáu i'r rheoliadau gynnwys darpariaeth sy'n rhoi disgrisiwn dros agwedd ar gymhwysra i Weinidogion Cymru, fel y'i gwneir yn rheoliadau 10(1) a 13(1).

Fel y mae'r Pwyllgor yn ei nodi, mae Gweinidogion Cymru wedi eu rhwymo gan egwyddorion a gofynion cyfraith gyhoeddus wrth arfer unrhyw swyddogaeth. Felly, er nad yw'r disgrisiwn yn rheoliadau 10(1) a 13(1) yn ddarostyngedig yn benodol i feini prawf neu gyfyngiadau, mae wedi ei rymo gan gyfyngiadau caeth a fydd yn ei gwneud yn ofynnol i Weinidogion Cymru, ymhlith pethau eraill, ystyried pob ffactor perthnasol, anwybyddu'r holl ffactorau amherthnasol a gweithredu'n rhesymol wrth arfer y swyddogaeth hon.

2. Rheol Sefydlog 21.2(v): bod angen eglurhad pellach ynglŷn â'i ffurf neu ei ystyr am unrhyw reswm penodol.

Diffinnir y term "corff cyhoeddus" ym mharagraff 20 o Atodlen 3 i'r Rheoliadau fel "awdurdod neu asiantaeth i'r wladwriaeth, boed yn genedlaethol, yn rhanbarthol neu'n lleol". Ni ddefnyddir y term ond ym mharagraff 4 o Atodlen 3, sy'n nodi'r amgylchiadau y mae myfyriwr cymwys yn "myfyriwr cymwys annibynnol" odanynt. Mae'r categoreiddio hwn yn berthnasol i benderfynu incwm pwy sy'n cael ei ystyried wrth gyfrifo'r cymorth i fyfyrwyr sy'n dibynnu ar brawf modd y mae'r myfyriwr yn cymhwyso i'w gael. Os yw myfyriwr yn fyfyrwr cymwys annibynnol, yna incwm y myfyriwr a/neu incwm partner y myfyriwr a gaiff ei ystyried yn hytrach nag incwm rhieni'r myfyriwr.

Mae paragraff 4(1) o Atodlen 3 yn darparu bod myfyriwr cymwys yn fyfyrwr cymwys annibynnol "os yw un o'r achosion a ganlyn yn gymwys". Achos 9 yw: "mae'r myfyriwr wedi cael ei gefnogi gan enillion y myfyriwr am unrhyw gyfnod o dair blynedd (neu gyfnodau sydd, gyda'i gilydd, yn

dod i gyfanred o dair blynedd o leiaf) sy'n dod i ben cyn diwrnod cyntaf blwyddyn academaidd gyntaf y cwrs dynodedig".

Mae paragraff 4(2) yn datgan: "at ddibenion Achos 9, mae myfyriwr cymwys yn cael ei drin fel pe bai'n cael ei gefnogi gan enillion y myfyriwr os, yn ystod y cyfnod neu'r cyfnodau y cyfeirir ato neu atynt yn Achos 9, yw un o'r seiliau a ganlyn yn gymwys". Nodir Seiliau 1 i 3 isod.

Sail 1

Roedd y myfyriwr cymwys yn cymryd rhan mewn trefniadau ar gyfer hyfforddi personau di-waith o dan gynllun a weithredir, a noddir neu a gyllidir gan gorff cyhoeddus.

Sail 2

Roedd y myfyriwr cymwys yn cael budd-dal sy'n daladwy gan gorff cyhoeddus mewn cysylltiad â pherson sydd ar gael ar gyfer cyflogaeth ond sy'n ddi-waith.

Sail 3

Roedd y myfyriwr cymwys ar gael ar gyfer cyflogaeth ac wedi cydymffurfio ag unrhyw ofyniad cofrestru gan gorff cyhoeddus fel amod o hawlogaeth i gymryd rhan mewn trefniadau ar gyfer hyfforddiant neu i gael budd-daliadau.

Felly, nid yw'r term "corff cyhoeddus" ond yn berthnasol wrth benderfynu a yw person wedi bod yn cael budd-daliadau'r wladwriaeth sy'n gysylltiedig â chyflogaeth ac felly y dylid ei ystyried yn berson "annibynnol" at ddibenion y rheoladau. Mae i'r term gymhwysiad penodol a chyfyngedig yn y ddeddfwriaeth. Mae'r cyd-destun o ran canfod bod myfyriwr yn "annibynnol" (oddi wrth ei riant) yn golygu ei bod yn bwysig i'r holl amgylchiadau perthnasol gael eu dal. Felly, drafftwyd y diffiniad o "corff cyhoeddus" yn fwriadol i fod yn ddigon eang i ddal unrhyw achos pan ganiateir ystyried bod myfyriwr yn cael budd-daliadau neu'n cymryd rhan mewn hyfforddiant a gyllidir gan asiantaeth neu awdurdod cenedlaethol i'r wladwriaeth. Caiff "cenedlaethol" yn y cyd-destun hwn olygu Cymru, y DU neu wlad arall. Hyd yn oed pe gellid dadlau bod darparwr y budd-dal yn dod o dan fwy nag un categori (cenedlaethol, rhanbarthol neu leol), caiff y budd-dal ei ddal. Opsiwn arall yn lle'r diffiniad fel y'i drafftwyd fyddai cynnwys yn y rheoliadau restr gynhwysfawr o'r holl asiantaethau ac awdurdodau. O ystyried cwrpas eang y ddarpariaeth, byddai risg sylweddol y byddai unrhyw restr yn arwain at fylchau pan oedd asiantaethau neu awdurdodau yn cael eu creu, yn cael eu diddymu neu yn newid eu henw.

Trafodaeth y Pwyllgor

Elin Jones AC, Llywydd

Cynulliad Cenedlaethol Cymru

Elin Jones AM, Presiding Officer

National Assembly for Wales

Eitem 4.1

Llyr Gruffydd AC
Cadeirydd y Pwyllgor Cyllid
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd
CF99 1NA

Eich cyf:

Ein cyf: EJ/HG

07 Mai 2019

Annwyl Llyr,

Y Bil Senedd ac Etholiadau (Cymru)

Diolch i chi am eich llythyr dyddiedig 17 Ebrill 2019, a'r cyfle i roi tystiolaeth ar y Bil Senedd ac Etholiadau (Cymru) yn eich cyfarfod ar 4 Ebrill 2019. Yn eich gohebiaeth, fe wnaethoch ofyn a allwn egluro sylw a wnaed yn ystod y sesiwn nad oes gan Gomisiwn y Cynulliad "y gallu i ddeddfu" ar gyfer taliad uniongyrchol i'r Comisiwn Etholiadol o Gronfa Gyfunol Cymru. Fe wnaethoch ofyn a oedd y gallu hwn yn cyfeirio at y cymhwysedd deddfwriaethol yn benodol mewn perthynas â Chomisiwn y Cynulliad yn deddfu neu ryw gyfyngiad arall.

Mae'r mater dan sylw yn ymwneud â chymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad.

Nodir y darpariaethau sy'n ymwneud â Chronfa Gyfunol Cymru yn Rhan 5 o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006 (Deddf 2006). Mae adran 124 yn ymdrin â thaliadau allan o Gronfa Gyfunol Cymru, ac yn is-adran (3) pennir y personau perthnasol y caniateir talu symiau iddynt o Gronfa Gyfunol Cymru, sef:

- (a) the Welsh Ministers, the First Minister and the Counsel General,
- (b) the Assembly Commission,
- (c) the Wales Audit Office, and
- (d) the Public Services Ombudsman for Wales."

Cynulliad Cenedlaethol Cymru

Bae Caerdydd, Caerdydd, CF99 1NA

Llywydd@cynulliad.cymru

www.cynulliad.cymru

0300 200 7403

National Assembly for Wales

Cardiff Bay, Cardiff, CF99 1NA

Llywydd@assembly.wales

www.assembly.wales

0300 200 7403

Tudalen y pecyn 27

Felly, mae Deddf 2006 yn caniatáu taliad uniongyrchol allan o Gronfa Gyfunol Cymru ar gyfer Swyddfa Archwilio Cymru ac Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru.

Nid oes gan y Cynulliad y cymhwysedd i ychwanegu cyrff na deiliaid swyddi at y rhestr honno, gan fod adran 124 o Ddeddf 2006 yn un o'r darpariaethau na ellir eu haddasu, o fewn cymhwysedd, yn rhinwedd paragraff 7 o Atodlen 7B i'r Ddeddf.

Dyma'r mater y cyfeiriais i, a'm swyddog Anna Daniel, ato yn ystod cyfarfod y pwyllgor.

Rwy'n archwilio'r opsiynau ar gyfer ariannu'r gyfran honno o gyllideb y Comisiwn Etholiadol sy'n ymwneud ag etholiadau datganoledig yng Nghymru, a'r materion cyfreithiol a chyfansoddiadol sy'n gysylltiedig â'r opsiynau hyn.

Mae adran 124 yn caniatáu i daliadau eraill gael eu gwneud o Gronfa Gyfunol Cymru, os ydynt ar gyfer gwariant sy'n daladwy yn unol â deddfiad perthnasol. Mae deddfiad perthnasol yn cyfrif fel deddfiad sy'n darparu ar gyfer taliad o Gronfa Gyfunol Cymru. Felly, mewn egwyddor, gallai darpariaeth o'r fath gael ei chynnwys yn y Bil Senedd ac Etholiadau (Cymru), fel gwelliant.

Fodd bynnag, mae'r Comisiwn Etholiadol yn "awdurdod a gadwyd yn ôl" o dan Atodlen 7B o Ddeddf 2006 ac mae'r Cynulliad yn ddarostyngedig i nifer o gyfyngiadau o ran sut y gall effeithio ar awdurdodau a gadwyd yn ôl, oni bai bod Llywodraeth y DU yn cydsynio i hynny (paragraffau 8–10). Mae'r Comisiwn Etholiadol wedi'i eithrio o rai o'r cyfyngiadau hynny. Serch hynny, byddai angen cydsyniad Llywodraeth y DU ar Ddeddf Cynulliad er mwyn addasu cyfansoddiad y Comisiwn Etholiadol, gan gynnwys addasiadau sy'n ymwneud â'i asedau a'i rwymedigaethau, a'i gyllid a'i dderbyniadau.

Ni fyddai'r holl ddarpariaethau sy'n ymwneud â chyllid yn mynd yn groes i'r cyfyngiad. Er enghraifft, ni fyddai darpariaeth a oedd yn caniatáu i Gomisiwn y Cynulliad wneud taliadau i'r Comisiwn Etholiadol (y tu hwnt i'r pwerau presennol ym mharagraff 5 o Atodlen 2 i Ddeddf Llywodraeth Cymru mewn perthynas â hyrwyddo ymwybyddiaeth o'r system etholiadol a llywodraeth ddatganoledig), ynddi'i hun, yn addasu cyfansoddiad y Comisiwn Etholiadol. Felly, byddai'r

Elin Jones AC, Llywydd

Cynulliad Cenedlaethol Cymru

Elin Jones AM, Presiding Officer

National Assembly for Wales

ddarpariaeth o fewn cymhwysedd, oherwydd ei bod yn ymwneud ag “ariannu'r” Comisiwn Etholiadol; ac ni fyddai angen cydsyniad Llywodraeth y DU arni, gan na fyddai'n effeithio ar gyfansoddiad y Comisiwn. Fodd bynnag, byddai darpariaeth a oedd yn golygu bod y Comisiwn Etholiadol yn derbyn cyllid yn uniongyrchol o Gronfa Gyfunol Cymru yn sicr yn cael ei dehongli fel rhywbeth sy'n effeithio ar ei gyfansoddiad, ac felly byddai angen cydsyniad.

Caiff y Cynulliad, wrth gwrs, gytuno ar welliannau eraill a fyddai'n addasu cyfansoddiad y Comisiwn Etholiadol.

Mae trafodaethau ynglŷn â'r mater yn parhau rhwng fy swyddogion, y Comisiwn Etholiadol a Llywodraeth Cymru. Yr wyf yn rhagweld y bydd y gwelliannau i'r Bil yn cael eu llywio gan y trafodaethau hyn a thrafodaethau eich Pwyllgor chi ac eraill. Byddwn yn croesawu eich ystyriaeth o'r mater hwn yn fawr iawn.

Yn gywir,

Elin Jones AC

Llywydd

Copi at: Mick Antoniw AC, Cadeirydd y Pwyllgor Materion Cyfansoddiadol a Deddfwriaethol

Croesewir gohebiaeth yn Gymraeg neu Saesneg / We welcome correspondence in Welsh or English

Julie James AC, Y Gweinidog Tai a Llywodraeth Leol
Kirsty Williams AC, Y Gweinidog Addysg
Llywodraeth Cymru
Bae Caerdydd
CF99 1NA

08 Mawrth 2019

Annwyl Julie a Kirsty

Diolch am eich llythyr dyddiedig 30 Ionawr 2019. Fel y gwyddoch, rwyf bellach wedi cyflwyno'r Bil Senedd ac Etholiadau ar ran Comisiwn y Cynulliad. Mae hwn yn gam sylweddol ymlaen ac wrth i'r Bil fynd yn ei flaen, bydd Aelodau, rhanddeiliaid a'r cyhoedd yn disgwyl i ni esbonio a rhoi sicrwydd ein bod yn rhoi camau ar waith i sicrhau Pleidlais i bobl 16 oed yn 2021.

Fel y gwyddoch, mae'r amserlen yn dynn a bydd angen cynnal ymgyrch gofrestru yn ystod 2020, ac rwyf yn awyddus i ddeunyddiau fod ar gael i ysgolion erbyn mis Medi eleni. Mae swyddogion y Comisiwn yn barod i weithio'n gyflym â swyddogion y Llywodraeth i sicrhau bod y gwaith hwn yn cael ei gyflawni'n effeithiol.

Mewn ymateb i'r awgrymiadau yn eich llythyr:

Gwaith ymchwil

Gwn fod ein timau o swyddogion eisoes wedi trafod hyn, felly mae'n dda gweld ei fod yn parhau i fod yn flaenoriaeth. Byddai diddordeb gennyf ddeall yr amserlenni ar gyfer cwblhau'r ymchwil. Gwn fod swyddogion wedi gohebu â'i gilydd a'u bod yn rhannu gwybodaeth ac ymchwil i lywio ein cynlluniau.

Adnoddau addysg

Fel y gwyddoch, mae tîm Addysg ac Ymgysylltu â Phobl Ifanc y Cynulliad yn cael ei redeg

Elin Jones AC, Llywydd

Cynulliad Cenedlaethol Cymru

Elin Jones AM, Presiding Officer

National Assembly for Wales

gan athrawon profiadol sydd eisoes yn ymgysylltu ag ysgolion, colegau a sefydliadau ieuenctid, gan roi cyflwyniadau a chynnal gweithdai mewn ysgolion a cholegau ledled Cymru. Mae hyn yn cynnwys hyfforddiant i athrawon ac adnoddau addysg i fodloni gofynion y Fframwaith ABCh, Bagloriaeth Cymru a'r cwrs Safon Uwch Llywodraeth a Gwleidyddiaeth.

I gyd-fynd â chyflwyno'r Bil Senedd ac Etholiadau, mae'r tîm wedi datblygu adnoddau ar-lein i gynghorau ysgol, athrawon a gweithwyr ieuenctid eu defnyddio i drafod gostwng yr oedran pleidleisio ar gyfer etholiadau'r Cynulliad i 16 oed. Mae'r rhain ar gael ar y platform [Hwb](#).

Rwyf hefyd yn nodi ac yn cytuno â'ch pwynt bod angen i'r negeseuon a nodir yn y deunyddiau addysgol, ac yn ehangach mewn ymgyrch cyfathrebu, adlewyrchu'r cynigion gwahanol a nodir yn y ddeddfwriaeth. Bydd angen addasu'r negeseuon yn ôl y cylch etholiadol i dynnu sylw at yr etholiadau perthnasol sydd i ddod. I'r perwyl hwn, byddai'n ddefnyddiol pe baem yn cytuno i gydweithio ar y gwaith o ddatblygu negeseuon a naratifau cyffredin.

Adnoddau

Wrth gyflawni'r gwaith hwn, mae Comisiwn y Cynulliad yn fodlon ystyried sicrhau bod adnoddau ar gael.

Gan fod holl gyllid Comisiwn y Cynulliad yn dod yn uniongyrchol o Gronfa Gyfunol Cymru, ni fyddwn yn ystyried ei fod yn briodol i'r Comisiwn ariannu Llywodraeth Cymru yn uniongyrchol. Fodd bynnag, mae'r Comisiwn wedi pennu cyllideb o £150,000 yn y Memorandwm Esboniadol sy'n cyd-fynd â'r Bil, ar gyfer hyrwyddo a chodi ymwybyddiaeth. Byddwn yn barod i drafod rheoli'r gyllideb hon mewn modd sy'n gyson â dull ar y cyd y cytunwyd arno.

Yn ogystal, byddwn yn rhagweld ein tîm addysg yn gwneud cyfraniad sylweddol at y gwaith o gynllunio'r ffrwd waith hon trwy e gyngor a chymorth arbenigol i sicrhau ein bod yn gwneud y defnydd gorau o'n hadnoddau.

Bwrdd allanol

Gwnaethoch ofyn am fy awgrymiadau ar gyfer y bwrdd rhanddeiliaid.

Byddwn yn awgrymu y dylai hyn gynnwys sefydliadau sector cyhoeddus sy'n cynrychioli'r gymuned etholiadol a phobl ifanc, gan gynnwys:

- Y Comisiwn Etholiadol

Elin Jones AC, Llywydd

Cynulliad Cenedlaethol Cymru

Elin Jones AM, Presiding Officer

National Assembly for Wales

- Bwrdd Cydlynu Etholiadol Cymru
- Cymdeithas Swyddogion Cofrestru Etholiadol
- Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru
- Y Comisiynydd Plant

Byddwn hefyd yn awgrymu cynnwys rhanddeiliaid eraill o'r sector etholiadol a'r sector ieuencid, a hynny mewn capasiti ymgynghorol. Gall y rhain gynnwys Cymdeithas Diwygio Etholiadol Cymru, Bite the Ballot, Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol a chynrychiolwyr sefydliadau ieuencid sy'n aelodau o grŵp Llywio Senedd Ieuencid Cymru.

Byddwn yn awgrymu bod ein swyddogion yn cyfarfod i drafod manylion y cynigion hyn ac i archwilio ymhellach y math o gefnogaeth y byddech yn ei disgwyl gan swyddogion Comisiwn y Cynulliad ar gyfer Bwrdd Llywodraeth Cymru er mwyn sefydlu'r Bwrdd Allanol cyn gynted ag y bo modd.

Yn gywir

Elin Jones AC
Llywydd

Lesley Griffiths AC/AM
Gweinidog yr Amgylchedd, Ynni a Materion Gwledig
Minister for Environment, Energy and Rural Affairs

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Mick Antoniw AM
Chair
Constitutional and Legislative Affairs Committee
Ty Hywel
Cardiff Bay
Cardiff
CF99 1NA

15 May 2019

Dear Mick

Thank you for your letter of 1 May, regarding The Nitrate Pollution Prevention (Wales) (Amendment) Regulations 2019.

The intention of the new provisions in regulations 36(3) and 37(4) is to clarify that occupiers of new holdings must initially create records of the matters captured in those regulations, so that there is no doubt that the requirement to maintain records apply to them (via the regulation 4(2) transitional) in the same manner as they apply to existing holdings with existing records. The position can be contrasted with regulations 38 to 44 which all include clear obligations to record (or keep reports in the case of regulation 41) in the first instance.

Regards

Lesley

Lesley Griffiths AC/AM
Gweinidog yr Amgylchedd, Ynni a Materion Gwledig
Minister for Environment, Energy and Rural Affairs

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

Gohebiaeth.Lesley.Griffiths@llyw.cymru
Correspondence.Lesley.Griffiths@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Tudalen y pecyn 33

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Eitem 6

Yn rhinwedd paragraff(au) vi o Reol Sefydlog 17.42

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Yn rhinwedd paragraff(au) vi o Reol Sefydlog 17.42

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Yn rhinwedd paragraff(au) vi o Reol Sefydlog 17.42

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon